

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

27 05 20 24

м. Київ

№ 454

Про затвердження Державного освітнього стандарту з професії «Рятувальник-верхолаз» та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 31.05.2019 № 781

Відповідно до статті 32 Закону України «Про освіту», статті 32 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», підпункту 15 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами), ураховуючи листи-погодження Міністерства економіки України від 01.05.2024 № 4703-03/31923-03 та Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні від 29.04.2024 № 24-2-229,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Державний освітній стандарт з професії «Рятувальник-верхолаз», що додається.
2. Установити, що стандарт, зазначений у пункті 1 цього наказу, упроваджується в освітній процес з 01 вересня 2024 року.
3. Директорату професійної освіти (Шумік І.) надавати закладам професійної (професійно-технічної) освіти методично-консультативну допомогу з питань упровадження цього стандарту.
4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 31.05.2019 № 781 «Про затвердження стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з робітничої професії «Рятувальник-верхолаз».
5. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко І.) у встановленому порядку зробити відмітку у справах архіву.
6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Завгороднього Д.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

Міністерство освіти і науки України

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Міністерства освіти і науки України
27 05 2024 № *454*

Державний освітній стандарт

5169.O.84.20 – 2024

Професія: Рятувальник-верхолаз

Код: 5169

Професійні кваліфікації:

рятувальник-верхолаз;
рятувальник-верхолаз 3-го класу;
рятувальник-верхолаз 2-го класу;
рятувальник-верхолаз 1-го класу;
рятувальник-верхолаз вищої категорії

Освітня кваліфікація: кваліфікований робітник

Рівень освітньої кваліфікації: другий (базовий)

Відомості про авторський колектив розробників

1.	Федір АНДРІЄВСЬКИЙ	начальник навчального пункту 2 Спеціального центру швидкого реагування Державної служби України з надзвичайних ситуацій
2.	Іван ГЛАДУН	заступник начальника аварійно-рятувальної частини аварійно-рятувального загону спеціального призначення Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Львівській області
3.	Віталій КАМАДАДЗЕ	заступник начальника частини аварійно-рятувальних робіт Мобільного рятувального центру швидкого реагування Державної служби України з надзвичайних ситуацій
4.	Євгеній КОЗІН	викладач-інструктор навчального відділення з підготовки рятувальників навчальної групи з підготовки фахівців рятувальних підрозділів навчальної частини професійної підготовки Міжрегіонального центру швидкого реагування Державної служби України з надзвичайних ситуацій
5.	Руслан МЕЛЕЩЕНКО	доцент кафедри пожежної та рятувальної підготовки Національного університету цивільного захисту України
6.	Андрій ПЕТРЕНКО	заступник начальника кафедри спеціально-рятувальної підготовки та фізичного виховання навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
7.	Роман ЩЕРБИНА	майстер виробничого навчання навчального відділення з підготовки рятувальників навчальної групи з підготовки фахівців рятувальних підрозділів навчальної частини професійної підготовки Міжрегіонального центру швидкого реагування Державної служби України з надзвичайних ситуацій
8.	Володимир АРТЮШЕНКО	Директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Луганській області

I. Загальні положення

Державний освітній стандарт (далі – Стандарт) з професії 5169 «Рятувальник-верхолаз» розроблено відповідно до:

Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності»;

постанови Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 «Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України»;

постанови Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 р. № 1077 «Про затвердження Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти»;

методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 17 лютого 2021 р. № 216;

кваліфікаційної характеристики за професією «Рятувальник-верхолаз» та Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту України (випуск 92), погодженого наказом Міністерства економіки України від 12.01.2022 № 4803-03/1211, затвердженого наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 05.12.2018 № 707, у редакції наказу Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 17.01.2022 №41 (далі- Довідник кваліфікаційних характеристик);

рамкової програми Європейського Союзу щодо оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя, схваленої Європейським парламентом і Радою Європейського Союзу 17 січня 2018 року;

інших нормативно-правових актів.

Стандарт є обов'язковим для виконання закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підприємствами, установами та організаціями сфери цивільного захисту зі специфічними умовами навчання, незалежно від їх підпорядкування та форми власності, які здійснюють (або забезпечують) первинну професійну підготовку, професійне (професійно-технічне) навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації кваліфікованих робітників та видають документи встановленого зразка за цією професією.

Державний освітній стандарт містить:

титульну сторінку;

відомості про авторський колектив розробників;

загальні положення щодо виконання стандарту;

вимоги до результатів навчання, що містять: перелік ключових компетентностей за професією, перелік загальних компетентностей за професією, перелік результатів навчання та їх зміст;

орієнтовний перелік основних засобів навчання.

Структурування змісту Стандарту базується на компетентнісному підході, що передбачає формування у здобувача освіти загальних та професійних компетентностей і розвиток ключових компетентностей.

Професійні та загальні компетентності дають особі змогу виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності та є складовими відповідної професійної кваліфікації.

Результати навчання за цим Стандартом формуються на основі загальних, ключових і професійних компетентностей та їх змісту.

Освітній рівень вступника: повна загальна середня освіта.

Види професійної підготовки

Підготовка кваліфікованих робітників за професією може проводитися за такими видами: первинна професійна підготовка, професійне (професійно-технічне) навчання, перепідготовка, підвищення кваліфікації.

Первинна професійна підготовка, професійне (професійно-технічне) навчання за професією 5169 «Рятувальник-верхолаз» передбачає здобуття особою всіх результатів навчання, що визначені Стандартом відповідно до типу та виду обладнання, яке буде задіяне в процесі трудової діяльності.

Стандартом визначено загальні знання та вміння для професії, що в повному обсязі включаються до змісту першого результату навчання. До першого результату навчання також включаються такі ключові компетентності: «Комунікативна», «Особистісна, соціальна й навчальна», «Громадянська». Енергоефективна та екологічна компетентності формуються впродовж освітньої програми в залежності від результатів навчання.

Стандарт встановлює максимально допустиму кількість годин для досягнення результатів навчання, що становить **500 годин**. Кількість годин між окремими результатами навчання розподіляється освітньою програмою закладу освіти. Тривалість професійної підготовки встановлюється освітньою програмою закладу освіти та визначається його робочим навчальним планом.

Перепідготовка з інших професій з присвоєнням професійної кваліфікації 5169 «Рятувальник-верхолаз» здійснюється за окремою освітньою програмою закладу освіти.

Тривалість навчання залежить від наявності в особи документів про освіту чи присвоєння кваліфікації, набутого досвіду (неформальна чи інформальна освіта) та визначається за результатами вхідного контролю. Вхідний контроль знань, умінь та навичок здійснюється відповідно до законодавства.

Підвищення кваліфікації за професією 5169 «Рятувальник-верхолаз» з отриманням професійних кваліфікацій 1-го, 2-го, 3-го класів та «вищої категорії» відбувається за наявності професійної (професійно-технічної) освіти та стажу роботи на посаді відповідно до вимог Довідника кваліфікаційних характеристик.

Метою підвищення кваліфікації є розширення та поглиблення раніше здобутих знань, умінь і навичок з питань вивчення нових методів виконання робіт пов'язаних з проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з використанням сучасних технологій, сучасного рятувального (альпіністського) спорядження на висоті.

Тривалість навчання встановлюється освітньою програмою закладу освіти та визначається його робочим навчальним планом і становить не більше **146 годин**.

Робочі навчальні плани розробляються самостійно закладами професійної (професійно-технічної) освіти цивільного захисту, погоджуються навчально (науково)-методичними центрами (кабінетами) професійно-технічної освіти та затверджуються органами управління освітою.

Орієнтовний перелік основних засобів навчання за професією розроблено відповідно до кваліфікаційної характеристики, потреб цивільного захисту, сучасних технологій та матеріалів.

Після успішного завершення освітньої програми проводиться державна кваліфікаційна атестація, що передбачає оцінювання набутих компетентностей. Поточне оцінювання проводиться відповідно до чинних нормативно-правових актів.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти цивільного захисту організовують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок здобувачів освіти, їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань можуть долучатися до проведення контролю знань, умінь та навичок здобувачів освіти та безпосередньо беруть участь у кваліфікаційній атестації.

Після завершення навчання кожен здобувач освіти повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені Стандартом, технологічними умовами і нормами, встановленими у галузі цивільного захисту.

Навчання з охорони праці проводиться відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів з питань охорони праці. При складанні робочих навчальних планів та освітніх програм необхідно врахувати, що при професійній підготовці на вивчення предмета «Охорона праці» потрібно виділити не менше 30 годин навчального часу, а при підвищенні кваліфікації та перепідготовці – не менше 15 годин (п. 2.3. Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511).

Навчання і перевірка знань з охорони праці здійснюється відповідно до нормативно-правових актів та чинних інструкцій з охорони праці у сфері цивільного захисту.

Питання охорони праці, що стосуються технологічного виконання робіт, застосування матеріалів, обладнання чи інструментів, включаються до робочих освітніх програм.

До самостійного виконання робіт здобувачі освіти допускаються лише після навчання й перевірки знань з охорони праці.

Навчання з надання домедичної допомоги проводиться відповідно до Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2012 р. № 1115, та наказу Міністерства охорони здоров'я України від 04.08.2021 № 1627 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти».

Навчально-тренувальна програма домедичної підготовки «Перший на місці події» включається до освітньої програми закладу професійної (професійно-технічної) освіти цивільного захисту обсягом не менше 40 годин.

Порядок присвоєння кваліфікацій та видачі відповідних документів

Порядок проведення кваліфікаційної атестації здобувачів освіти та присвоєння їм професійної кваліфікації визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері трудових відносин, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників розробляються закладом професійної (професійно-технічної) освіти цивільного захисту спільно з роботодавцями.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється закладами професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до Стандарту, потреб роботодавців цивільного захисту, сучасних технологій та новітніх матеріалів.

Здобувачу освіти, який при первинній професійній підготовці опанував відповідну освітню програму й успішно пройшов кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» та видається диплом кваліфікованого робітника державного зразка.

Особі, яка при перепідготовці, професійному (професійно-технічному) навчанні або підвищенні кваліфікації опанувала відповідну освітню програму та успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, видається свідоцтво про присвоєння/підвищення професійної кваліфікації.

При професійному (професійно-технічному) навчанні за частковими кваліфікаціями (у разі здобуття особою частини компетентностей, визначених стандартом, чи навчання для виконання окремих видів робіт за професією) заклад освіти може видавати документи власного зразка.

Сфера професійної діяльності

Відповідно до законодавства.

Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності»:

секція О: Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування;

Розділ 84: Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування;

Група 84.2: Надання державних послуг суспільству в цілому.

Умовні позначення, що використовуються в цьому стандарті:

КК – ключова компетентність;

ПК – професійна компетентність;

ЗГ – загальна компетентність;

РН – результати навчання.

II. Вимоги до результатів навчання

2.1 Перелік ключових компетентностей за професією

Умовне позначення	Ключові компетентності
КК 1.	Комунікативна компетентність
КК 2.	Особистісна, загальна та навчальна компетентність
КК 3.	Громадянська компетентність
КК 4.	Енергоефективна та екологічна компетентність

2.2 Загальні компетентності за професією

Умовне позначення	Назва загальних компетентностей
ЗГ 1.	Дотримання основ з охорони праці
ЗГ 2.	Надання домедичної допомоги
ЗГ 3.	Психологічна компетентність
ЗГ 4.	Основні засади механізму цивільного захисту

2.3 Зміст загальних компетентностей

Знати	Уміти
ЗГ 1.	
основні законодавчі акти з охорони праці; права працівників з охорони праці на підприємстві; положення колективного договору щодо охорони праці; порядок проведення адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці; основні вимоги правил безпеки праці до службових приміщень і споруд аварійно-рятувального підрозділу; вимоги правил безпеки праці до аварійно-рятувальних автомобілів, рятувальних пристроїв, устаткування, аварійно-рятувального інструменту та обладнання, засобів індивідуального захисту рятувальника-верхолаза; вимоги правил безпеки праці під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; основи електробезпеки;	дотримуватись вимог безпеки праці під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; дотримуватись вимог безпеки праці під час роботи із аварійно-рятувальними автомобілями, аварійно-рятувальним інструментом та обладнанням; використовувати за призначенням засоби індивідуального захисту рятувальника-верхолаза; дотримуватись вимог електробезпеки під час роботи із електрифікованим обладнанням та електроустановками; володіти засобами і методами індивідуального та колективного захисту від небезпечних та шкідливих виробничих факторів

<p>параметри й властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища;</p> <p>основи пожежної безпеки та шляхи її забезпечення;</p> <p>основи гігієни праці та виробничої санітарії;</p> <p>засоби та методи захисту працівників від шкідливого та небезпечного впливу виробничих факторів;</p> <p>правила проходження медичних оглядів</p>	
<p>ЗГ 2.</p>	
<p>нормативно-правову базу функціонування системи екстреною медичною допомогою (ЕМД) в Україні;</p> <p>порядок, правила і методи надання домедичної допомоги;</p> <p>правила огляду місця події;</p> <p>правила дотримання власної безпеки при наданні домедичної допомоги;</p> <p>основи анатомії та фізіології людини;</p> <p>правила проведення первинного огляду хворого/постраждалого;</p> <p>методи оцінки ознак життя у постраждалих з раптурною зупинкою кровообігу;</p> <p>правила комунікації зі службами порятунку;</p> <p>алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації хворих/постраждалих різних вікових груп;</p> <p>алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора у хворих/постраждалих різних вікових груп;</p> <p>особливості проведення серцево-легеневої реанімації у випадку утоплення;</p> <p>ознаки обструкції верхніх дихальних шляхів;</p> <p>алгоритм відновлення прохідності</p>	<p>визначати та оцінювати дихання у постраждалого з підозрою на раптурну зупинку кровообігу (потрійний прийом);</p> <p>відновлювати прохідність дихальних шляхів мануальним методом;</p> <p>відновлювати прохідність дихальних шляхів шляхом висування нижньої щелепи;</p> <p>виконувати натискання на грудну клітку при здійсненні серцево-легеневої реанімації у дорослих;</p> <p>проводити штучну вентиляцію легень у дорослих;</p> <p>відновлювати прохідність дихальних шляхів внаслідок удавлення у дорослих;</p> <p>використовувати зовнішній автоматичний дефібрилятор при проведенні серцево-легеневої реанімації;</p> <p>надавати постраждалому стабільне положення;</p> <p>визначити та оцінювати дихання у дітей з підозрою на раптурну зупинку кровообігу (потрійний прийом);</p> <p>відновлювати прохідність дихальних шляхів мануальним методом у дітей різних вікових груп;</p> <p>виконувати натискання на грудну клітку при здійсненні серцево-</p>

<p>дихальних шляхів у постраждалих різних вікових груп при удавленні; розпізнавання ознак масивної зовнішньої та внутрішньої кровотечі; алгоритм зупинки масивної зовнішньої кровотечі; алгоритм надання домедичної допомоги при підозрі на внутрішню кровотечу; дотримання правил власної безпеки під час зупинки масивної зовнішньої кровотечі; алгоритм відновлення та підтримання прохідності дихальних шляхів у хворих/постраждалих різних вікових груп; алгоритм надання домедичної допомоги при опіках; алгоритм надання домедичної допомоги при ураженні електричним струмом; алгоритм надання домедичної допомоги при отруєнні невідомою речовиною; алгоритми надання домедичної допомоги при травмах окремих анатомічних ділянок; алгоритм проведення сортування постраждалих при масових випадках; особливості надання допомоги у випадку надзвичайних ситуацій; особливості надання домедичної допомоги вагітним та при неускладнених пологах; алгоритм надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій/воєнного стану</p>	<p>легеневої реанімації у дітей різних вікових груп; проводити штучну вентиляцію легень у дітей різних вікових груп; відновлювати прохідність верхніх дихальних шляхів внаслідок удавлення у дітей різних вікових груп; надавати дітям різних вікових груп стабільне положення; визначати ознаки масивної зовнішньої кровотечі; визначати ознаки внутрішньої кровотечі; зупиняти кровотечі за допомогою пов'язки що тисне; зупиняти кровотечі за допомогою кровоспинного джгута типу CAT; зупиняти кровотечі за допомогою кровоспинного джгута типу SWAT; зупиняти кровотечі за допомогою тампонування ран; накладати бинтові пов'язки на кінцівки; накладати шийний коміречок при травмах шийного відділу хребта; проводити імобілізацію постраждалого на довгій транспортувальній дошці; проводити евакуацію постраждалого з транспортного засобу; проводити ШВЛ за допомогою мішка Амбу</p>
ЗГ 3.	
<p>історію рятувальної справи в Україні, професійні традиції; зростання соціальної значимості професії рятувальника-верхолаза; правила поведінки, професійної етики та службового етикету; типи характеру і темпераменту</p>	<p>дотримуватись правил поведінки, професійної етики та службового етикету; запобігати виникненню конфліктних ситуацій; виявляти негативні психічні стани у постраждалого населення та надавати</p>

<p>людини;</p> <p>види психоемоційного стану людини;</p> <p>ознаки посттравматичного стресового розладу людини;</p> <p>негативні психічні стани, моделі виходу з них;</p> <p>психологічні особливості поведінки в надзвичайних ситуаціях;</p> <p>правила поведінки з людьми із посттравматичними стресовими розладами;</p> <p>поняття про екстрену психологічну допомогу та методи її надання постраждалому населенню;</p> <p>фактори ризику і способи їх подолання;</p> <p>вплив довготривалого травматичного стресу на людину, протокол самопомоги «Чотири стихії»;</p> <p>Ізраїльські протоколи надання першої психологічної допомоги «МААСЕ» та «Напарник (АПА)»;</p> <p>соціально-психологічний клімат колективу та шляхи його оптимізації,</p> <p>роль морального чинника для професійного становлення рятувальника-верхолаза</p>	<p>йому психологічну допомогу;</p> <p>дотримуватись правил поведінки з людьми із посттравматичним стресовими розладами;</p> <p>застосовувати різноманітні психологічні прийоми та техніки, направлені на розслаблення, відновлення і підтримання психічного здоров'я;</p> <p>застосовувати психологічні прийоми та техніки у службовій діяльності та під час стресових подій;</p> <p>створювати сприятливі соціально-психологічні умови діяльності особового складу;</p> <p>надавати першу психологічну допомогу, дотримуючись алгоритму та етапів протоколів</p>
<p>ЗГ 4.</p>	
<p>законодавство України та ЄС у сфері цивільного захисту;</p> <p>основні принципи здійснення механізму цивільного захисту України та ЄС;</p> <p>класифікацію надзвичайних ситуацій;</p> <p>основні завдання та режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту;</p> <p>сили та засоби цивільного захисту;</p> <p>сигнали оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій</p>	<p>виконувати завдання у сфері цивільного захисту в рамках професійної діяльності</p>

2.4 Перелік результатів навчання

РН 1. Здійснювати підготовку до виконання робіт на висоті
РН 2. Виконувати роботи з експлуатації спеціального верхолазного спорядження та обладнання
РН 3. Виконувати аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи на висоті, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій
РН 4. Здійснювати індивідуальний та колективний захист

2.5 Зміст результатів навчання

Результати навчання	Компетентності	Зміст компетентностей	
		Знати	Уміти
РН 1. Здійснювати підготовку до виконання робіт на висоті	ПК 1.1. Здатність здійснювати професійну діяльність із використанням аварійно-рятувальних автомобілів спеціального призначення	аварійно-рятувальні автомобілі спеціального призначення, їх класифікацію за типом, призначенням, функціональними можливостями; перелік штатного аварійно-рятувального інструменту та обладнання аварійно-рятувального автомобіля спеціального призначення, місця їх розташування; порядок розгортання та згортання аварійно-рятувального інструменту та обладнання	розрізняти аварійно-рятувальні автомобілі спеціального призначення за типами, призначенням, функціональними можливостями; розгортати та згортати аварійно-рятувальний інструмент та обладнання
	ПК 1.2. Здатність використання спеціального одягу,	найменування спеціального одягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального	обирати потрібний тип верхолазного спорядження під конкретні

	<p>немеханізованого аварійно-рятувального інструменту, спорядження та рятувальних засобів, засобів механізації при проведенні аварійно-рятувальних робіт на висоті</p>	<p>захисту рятувальника-верхолаза, його призначення і експлуатаційні характеристики; комплектність спорядження і правила користування ним при роботі, терміни та порядок проведення випробування; призначення, будову, технічні характеристики рятувальних засобів та верхолазного спорядження для проведення верхолазних робіт; класифікацію верхолазного спорядження; призначення, будову, технічні характеристики немеханізованого аварійно-рятувального інструменту; типові способи роботи з інструментом; правила безпеки праці під час роботи на висоті із застосуванням верхолазного спорядження. призначення, будову, технічні характеристики та правила експлуатації</p>	<p>завдання та умови; правильно екіпіруватися спеціальним верхолазним спорядженням; проводити огляд та випробування верхолазного спорядження та інструменту; користуватись немеханізованим аварійно-рятувальним інструментом</p>
--	--	---	--

		<p>механізованого аварійно-рятувального інструменту при роботі на висоті; склад комплектів (пнемо-, гідро-, бензо-, електро-) аварійно-рятувального інструменту, які можуть використовуватись при роботі на висоті; порядок застосування механізованого аварійно-рятувального інструменту</p>	
	<p>ПК 1.3. Здатність здійснювати перевірку, обслуговування та зберігання верхолазного спорядження</p>	<p>правила перевірки верхолазного спорядження перед використанням; правила обслуговування верхолазного спорядження; умови зберігання верхолазного спорядження</p>	<p>готувати до використання та правильно експлуатувати верхолазне спорядження, проводити його індивідуальне налаштування; проводити перевірку верхолазного спорядження; проводити обслуговування верхолазного спорядження; проводити дрібний ремонт верхолазного спорядження</p>
	<p>КК 1. Комунікативна компетентність</p>	<p>професійну термінологію; правила спілкування</p>	<p>спілкуватися з керівництвом та колегами; застосовувати</p>

	керівництвом та колегами; норми професійної етики при спілкуванні; види документів у сфері професійної діяльності; правила ведення встановленої службової документації	професійну термінологію; дотримуватись норм професійної етики; вести облікову та звітну документацію
КК 2. Особистісна, соціальна й навчальна компетентність	особливості роботи в команді, співпраці з іншими командами; індивідуальні психологічні властивості особистості та її поведінки; причини виникнення і способи розв'язання конфліктних ситуацій у колективі	працювати в команді; відповідально ставитися до професійної діяльності; самостійно приймати рішення; діяти в нестандартних ситуаціях; знаходити та набувати нових знань, умінь і навичок; дотримуватися культури професійної поведінки в колективі; запобігати виникненню конфліктних ситуацій
КК 3. Громадянська компетентність	основні трудові права та обов'язки працівників; основні нормативно-правові акти у професійній сфері, що регламентують	дотримуватись обов'язків та відстоювати трудові права; дотримуватись основних нормативно-правових актів у

		<p>трудова діяльність; особливості укладання трудового договору (контракту), підстави його припинення; соціальні гарантії та чинний соціальний захист на підприємстві; основні положення Кодексу Цивільного захисту України, Дисциплінарного статуту служби цивільного захисту, Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу; порядок розгляду і способи вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів</p>	<p>професійній сфері, що регламентують трудову діяльність; укладати припиняти трудовий договір (контракт); дотримуватись порядку оформлення відпусток та листів тимчасової втрати працездатності; вирішувати індивідуальні та колективні трудові спори; керуватися вимогами Кодексу Цивільного захисту України, Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу</p>
--	--	--	--

<p>РН 2. Виконувати роботи експлуатації спеціального верхолазного спорядження та обладнання</p>	<p>ПК 2.1. Здатність використовувати законодавчу базу та загальні принципи організації верхолазних робіт та робіт на висоті</p>	<p>законодавчу та нормативно-технічну базу, щодо організації верхолазних робіт та робіт на висоті; порядок допуску до виконання таких робіт; обов'язки керівників і виконавців робіт; організацію безпечних умов праці, відповідальність за порушення нормативно-правових актів</p>	<p>дотримуватись загальних принципів, наказів та норм при організації верхолазних робіт; організувати безпечні умови праці при проведенні робіт на висоті</p>
	<p>ПК 2.2. Здатність забезпечення безпеки під час виконання робіт на висоті. Використання засобів колективного та індивідуального захисту при роботі на висоті</p>	<p>основні принципи страхування; технічні засоби забезпечення страхування; страхувальні засоби; фізичні основи страхування; падіння як фізична величина; динамічні навантаження; енергію падіння; порядок застосування гальмівних систем; правила страхування та самострахування; порядок встановлення та застосування амортизаторів зриву; порядок утримання рятувальника-</p>	<p>визначати фактори та чинники які впливають на падіння; використовувати страхувальні та самострахувальні засоби; виконувати правила страхування та самострахування; встановлювати амортизатори та гальмівні системи; утримувати рятувальника-верхолаза у випадку його зриву з висоти та компенсувати зрив; використовувати та зберігати</p>

		<p>верхолаза у випадку зривання з висоти та способи компенсування зриву; призначення та застосування страхувальних засобів; загальні вимоги до конструкції страхувальних засобів, порядок їх використання та зберігання; спеціальні страхувальні засоби, допоміжне спорядження й оснащення</p>	<p>страхувальні засоби; виконувати страхування та самострахування</p>
	<p>ПК 2.3. Здатність використання верхолазного спорядження та обладнання</p>	<p>призначення та застосування верхолазного спорядження; типи та призначення різних вузлів, що застосовуються під час виконання верхолазних робіт; правила та методика в'язання вузлів для з'єднання тросів і канатів; правила приєднання канатів до опор; механічну міцність вузлів; правила безпеки при роботі з мотузкою, тросами та канатами; пристрої для</p>	<p>правильно використовувати різне верхолазне спорядження; в'язати вузли для кріплення опорного і страхувального канатів до опор і кріплення та кріплення рятувальника до страхувального канату; в'язати вузли для з'єднання тросів і канатів; в'язати вузли для зв'язування двох канатів однакового, різного діаметрів та допоміжних</p>

		<p>підйому та спуску по опорному канату, пояси безлямкові та лямкові, карабіни, страхувальні стропа, стропа з самозатягувальним вузлом – «прусік», страхувальні стропа з амортизатором, амортизатори розривного і фрикційного типів, охоплюючі стропа з регулятором довжини, стремена</p>	
	<p>ПК 2.4. Здатність організації верхолазних робіт, порядок кріплення опорного та страхувального канатів</p>	<p>класифікацію опор; класифікацію кріплень; функції кріплень; порядок організації пунктів для кріплення канатів; дублювання кріплень; способи організації верхніх пунктів закріплення канатів; правила закріплення і знімання опорних і страхувальних канатів; закріплення опорного і страхувального канатів; порядок використання запобіжників під час кріплення канатів; порядок застосування консолей; навантаження, що</p>	<p>класифікувати опори та кріплення; організовувати пункти для кріплення канатів (мотузок, тросів); виконувати декілька способів верхніх пунктів закріплення канатів; використовувати різні способи кріплення опорних і страхувальних канатів (мотузок, тросів)</p>

		<p>діють на опорні й страхувальні канати, опори та кріплення; навантаження на канати й опори під час спуску рятувальника-верхолаза;</p> <p>навантаження на канати та опори під час піднімання рятувальника-верхолаза;</p> <p>навантаження на страхувальні канати та кріплення;</p> <p>аналіз наслідків, що мають місце під час руйнування однієї з опор у кріпленні</p>	
ПК 2.5.	Здатність переміщення по мотузкам, принципи пересування по конструкціям будівель та споруд	<p>техніку пересування у безопорному просторі;</p> <p>техніку піднімання та спуску по опорному канату (мотузці);</p> <p>техніку піднімання по вертикально закріпленому канату (мотузці);</p> <p>техніку використання затискачів різних конструкцій;</p> <p>техніку використання самозатягувальних вузлів;</p> <p>способи забезпечення вертикального положення</p>	<p>підніматись та спускатись по опорному канату (мотузці);</p> <p>пересуватись по канату (мотузці) у безопорному просторі;</p> <p>виконувати роботи у безопорному просторі;</p> <p>пересуватись по конструкціям будівель та споруд, використовуючи їх конструкційні особливості</p>

		<p>рятувальника-верхолаза; техніку переміщення із зміною напрямку руху; техніку зупинки для виконання верхолазних робіт; додашкове фіксування в місці виконання верхолазних робіт. техніку та порядок пересування рятувальника-верхолаза по різного виду конструкціям будівель і споруд; порядок використання конструкційних особливостей будівель і споруд під час застосування верхолазного спорядження</p>	
<p>РН 3. Виконувати аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи на висоті, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій</p>	<p>ПК 3.1. Здатність здійснювати управління при аварійно-рятувальних та інших невідкладних роботах на висоті</p>	<p>порядок залучення до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт; порядок організації управління під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; загальні поняття про розвідку, її мету, види та завдання; призначення груп розвідки, їх склад та</p>	<p>проводити розвідку в зоні надзвичайної ситуації; діяти в складі групи розвідки; здійснювати обстеження технічного стану висотних будівель і споруд після надзвичайної ситуації</p>

		оснащення; порядок організації зв'язку з групою розвідки	
ПК 3.2. Здатність підйому та спуску постраждалого, вантажу та матеріальних цінностей під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації на висоті		основні принципи, способи підймання та опускання вантажу та матеріальних цінностей за допомогою лебідки, тросового спорядження та системи поліспаств; види та характеристики поліспаств; спорядження та обладнання, яке використовується для організації роботи поліспаствних систем; порядок та особливості збирання поліспаствних систем різних видів; порядок підйому та спуску постраждалого, вантажу та матеріальних цінностей; порядок взаємодії рятувальних груп під час спуску або підняття постраждалого у гірській місцевості по схилам великої протяжності	основні принципи, способи підймання та опускання вантажу та матеріальних цінностей за допомогою лебідки, тросового спорядження та системи поліспаств; види та характеристики поліспаств; спорядження та обладнання, яке використовується для організації роботи поліспаствних систем; порядок та особливості збирання поліспаствних систем різних видів; порядок підйому та спуску постраждалого, вантажу та матеріальних цінностей; порядок взаємодії рятувальних груп під час спуску або

			підняття постраждалого у гірській місцевості по схилам великої протяжності
ПК 3.3. Здатність використання засобів зв'язку, використання різних сигналів і порядок їх застосування	класифікацію засобів зв'язку (радіостанцій), принцип їх роботи та технічні характеристики; порядок роботи з радіостанціями різних типів, правила ведення радіообміну, основні правила використання сигналів і порядок їх застосування під час взаємодії з машиністами вантажопідіймальних механізмів та пожежних автодрабин; знакову сигналізацію; основні типи та маркування стропів; елементи стропів; загальні норми вибракування зйомних вантажозахватних пристроїв; загальні правила стропування конструкцій	експлуатувати засоби зв'язку (радіостанції) різних типів; проводити радіообмін в умовах слабого радіоприйому, застосовувати знакову сигналізацію при організації такелажних робіт та під час взаємодії з машиністами вантажопідіймальних механізмів та пожежних автодрабин	
ПК 3.4. Здатність проведення аварійно-рятувальних та	чинники, що негативно впливають на людей в умовах надзвичайних	визначати спосіб евакуації постраждалих; організувати та здійснювати	

	<p>інших невідкладних робіт на висотних об'єктах житлового та промислового призначення</p>	<p>ситуацій при руйнуванні будівель та споруд; класифікацію завалів; способи проникнення в завали (підкоп, пролом стіни, пролом стелі, траншея, шахта, штольня); способи та основні прийоми укріплення або руйнування конструкцій; особливості організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при масових руйнуваннях; загальні поняття про мережі та системи комунальних і виробничих комунікацій</p>	<p>заходи щодо доступу до постраждалих та їх деблокуванню; визначати безпечні зони для евакуації; визначати та прокладати безпечні маршрути евакуації постраждалих; здійснювати евакуацію постраждалих в безпечну зону за допомогою штатних засобів та техніки (альпіністське спорядження, драбини, колінчасті підіймачі, автодрабини); виконувати складні аварійно-відновлювальні роботи окремих конструкцій та споруд; усувати пошкодження у мережах та системах комунальних і виробничих комунікацій на висоті</p>
<p>РН 4. Здійснювати індивідуальний та колективний захист</p>	<p>ПК 4.1. Здатність здійснення захисту від небезпечних</p>	<p>основні небезпечні хімічні речовини, що використовуються у виробництві їх фізико-хімічні та</p>	<p>дотримуватись правил поводження з небезпечними хімічними,</p>

<p>хімічних речовин та бактеріальних (біологічних) засобів</p>	<p>токсичні властивості; основні небезпечні радіоактивні речовини, що використовуються у виробництві їх фізико-хімічні та токсичні властивості та характеристики їх впливу на організм людини; маркування небезпечних вантажів та коди екстрених заходів, аварійні картки; збудники, які вражають людей (збудники чуми, холери, натуральної віспи)</p>	<p>біологічними та радіаційними речовинами; оцінювати характер небезпеки щодо дії на організм людини небезпечних хімічних речовин та іонізуючих випромінювань</p>
<p>ПК 4.2. Здатність користуватись засобами індивідуального захисту</p>	<p>призначення, загальну будову, технічні характеристики та принцип роботи засобів індивідуального захисту органів дихання фільтруючого типу; призначення та характеристики фільтруючих коробок (марку, тип та розпізнавальне фарбування); призначення, загальну будову, технічні характеристики та принцип роботи засобів</p>	<p>користуватися засобами захисту органів дихання фільтруючого типу; користуватися пошкодженим протигазом у забрудненому повітрі; користуватися засобами захисту органів дихання (апарати автономного дихання стисненим повітрям з відкритим контуром); проводити перевірки апаратів;</p>

		<p>індивідуального захисту органів дихання (апарати автономного дихання стисненим повітрям 3 відкритим контуром);</p> <p>призначення, загальну будову та принцип роботи основних складових частин і механізмів сучасних засобів індивідуального захисту органів дихання (апарати автономного дихання стисненим повітрям 3 відкритим контуром) (запірного вентиля, вмикача резерву, сигнального пристрою, редуктора, легеневого автомата, різного виду масок);</p> <p>призначення, загальну будову, технічні характеристики індивідуальних засобів захисту шкіри;</p> <p>правила підбору засобів індивідуального захисту;</p> <p>умови експлуатації засобів індивідуального захисту</p>	<p>користуватися засобами захисту шкіри фільтруючого та ізолюючого типу</p>
--	--	--	---

	<p>ПК 4.4. Здатність здійснення спеціального оброблення (деконтамінації)</p>	<p>засоби та пристрої спеціального оброблення (деконтамінації); правила поведження зі спеціальним обладнанням під час проведення спеціального оброблення (деконтамінації)</p>	<p>здійснювати спеціальне оброблення (деконтамінацію) техніки, майна, засобів індивідуального захисту, одягу, взуття та відкритих ділянок тіла людини при забрудненні небезпечними хімічними та радіоактивними речовинами; знімати засоби індивідуального захисту після спеціального оброблення (деконтамінації)</p>
	<p>КК 4. Енергоефективна та екологічна компетентність</p>	<p>основи енергоефективності; способи енергоефективного використання матеріалів та ресурсів у професійній діяльності та в побуті; основи раціонального використання, відтворення і збереження природних ресурсів; способи збереження та захисту екології в професійній діяльності та побуті</p>	<p>раціонально та екологічно безпечно використовувати енергоресурси та технічні рідини</p>

III. Орієнтовний перелік основних засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
Спеціальні машини				
1.	Аварійно-рятувальний автомобіль спеціального призначення		1	
Аварійно-рятувальний інструмент, прилади та пристрої				
Аварійно-рятувальний інструмент				
2.	Комплект немеханізованого аварійно-рятувального інструменту		1	
3.	Комплект механізованого аварійно-рятувального інструменту		1	
Прилади і пристрої (спорядження)				
4.	Прилад для розшуку постраждалих (акустичний)		1	
5.	Прилад для розшуку постраждалих (тепловий)		1	
6.	Ручна лебідка		2	
7.	Переносна радіостанція малої потужності УКХ		5	
8.	Наколінники		5	
Альпіністське та верхолазне спорядження				
9.	Каски для проведення верхолазних робіт	1		
10.	Індивідуальна страхувальна система (пояс запобіжний лямковий)	1		
11.	Самостраховка (яка регулюється) Petzl Dual Connect Adjust		15	
12.	У – образна самостраховка		15	
13.	Одинарні блоки для проведення верхолазних робіт закритого типу		15	
14.	Блок подвійний для проведення верхолазних робіт «TWIN» 50 мм		10	
15.	Блоки-затискачі (типу «PRO TRAXION» Petzl)		2	
16.	Блоки для переправ (типу «TANDEM» Petzl)		6	
17.	Мотузка основна Ø 10мм, L = 100 м статична		2	
18.	Мотузка основна Ø 10мм, L = 50 м динамічна		2	
19.	Мотузка основна Ø 10мм, L = 60 м статична		4	
20.	Мотузка основна 12мм, L = 100 м статична		2	

21.	Мотузка основна Ø 12мм, L = 60 м статична		2	
22.	Петлі з основної мотузки Ø 10-12 мм, L = 3-5 м		4	
23.	Протектори (для захисту мотузки від перетирання)		6	
24.	Відтяжки		10	
25.	Вус самостраховки		15	
26.	Стропи		10	
27.	Решпур □ 6-8 мм L- 4 м		20	
28.	Зажим для подвійної мотузки (шунт)		3	
29.	Карабіни дюралеві з механічною муфтою		30	
30.	Карабіни сталеві з механічною муфтою		30	
31.	Спеціалізовані карабіни з великим розкриттям і автоматичним блокуванням заціпки		6	
32.	Карабіни з системою автоматичного блокування		30	
33.	Пристрої для підвішування ношів («Павук»)		2	
34.	Пристрій для підйому по мотузці – затискач (типу «жумар» (лівий, правий))		9	
35.	Пристрій для підйому по мотузці – «Petzl Zigzag Plus»		6	
36.	Педаль із стропи		9	
37.	Спусковий пристрій – «десантер»		6	
38.	Спусковий пристрій – «вісімка»		6	
39.	Спусковий пристрій – «дев'ятка»		2	
40.	Спусковий пристрій – «решітка»		6	
41.	Спусковий пристрій RIG, що самоблокується		3	
42.	Грудний затискач (типу «кроль»)		6	
43.	Страховальний пристрій – «реверсо»		6	
44.	Страховальний пристрій – «грігірі»		3	
45.	Блок-ролик		6	
46.	Блок-ролик з поворотними щічками		6	
47.	Блок-ролик спарений		6	
48.	Блок-затискач		6	
49.	Вертлюг		6	
50.	Такелажна пластина		4	
51.	Рятувальна косинка доросла		4	
52.	Рятувальна косинка дитяча		4	
53.	Амортизатори ривка в комплекті (розривної дії)		4	
54.	Страховальний пристрій типу Petzl Asap з амортизатори ривка в комплекті		10	
55.	Ноші для рятувальних робіт в обмеженому просторі		1	
56.	Рятувальна тринога з лебідкою		1	

Тросове спорядження у комплекті				
57.	Трос □ 6мм (L = 100 м у касеті)		1	
58.	Лебідка		1	
59.	Блок-ролики сталеві		3	
60.	Затискачі		4	
Допоміжні засоби				
61.	Ліхтар ручний		6	
62.	Ліхтар налобний		6	
63.	Стрічка мірна 20 і 24 м		1	
64.	Рулетка металева 10 м		1	
65.	Сигнально гучномовний пристрій		1	
66.	Гучномовець		3	
Оснащення та спорядження				
Індивідуального захисту				
67.	Респіратор ізолюючий	1		
68.	Респіратор фільтруючий	1		
69.	Респіратор протипиловий	1		
70.	Легкий захисний костюм Л-1		5	
71.	Протигаз фільтруючий	1		
72.	Загальновійськовий захисний комплект ЗЗК		5	
73.	Комплект спеціального одягу	1		
74.	Комплект захисного одягу «Рятувальник»		5	
75.	Засоби індивідуального захисту органів дихання (апарати автономного дихання стисненим повітрям з відкритим контуром)		5	
Медичне оснащення				
76.	Манекен для відпрацювання серцево-легеневої реанімації		1	
77.	Манекен для відпрацювання серцево-легеневої реанімації у підлітків		1	
78.	Манекен для відпрацювання серцево-легеневої реанімації у немовлят		1	
79.	Манекен для тампонування ран		1	
80.	Набір імітації ран		1	
81.	Манекен для роботи з дихальними шляхами		1	
82.	Манекен для відпрацювання пологів		1	
83.	Навчальний автоматичний зовнішній дефібрилятор		1	
84.	Бар'єрний пристрій для штучної вентиляції легень «рот до лицевої маски»		1	
85.	Рукавички медичні		100	
86.	Серветки марлеві різних розмірів		15	
87.	Засіб для дезінфекції		2	
88.	Джгути кровоспинні з закрутою, типу САТ		15	
89.	Джгути кровоспинні еластичні широкі, типу SWAT		15	

90.	Тренувальний гемостатичний засіб		8	
91.	Бинт еластичний фіксуючий широкий		15	
92.	Лейкопластир рулонний широкий		8	
93.	Пакет перев'язувальний індивідуальний стерильний з еластичним компресійним компонентом і захисною вологостійкою оболонкою		15	
94.	Ножиці атравматичні		8	
95.	Термопокривала		5	
96.	Назофарингіальні повітропроводи різних розмірів		8	
97.	Мішок типу Амбу з набором масок		2	
98.	Косинки трикутні		15	
99.	Шини іммобілізаційні гнучкі		15	
100.	Захисні щитки для очей при пораненні ока		15	
101.	Довга транспортувальна дошка з фіксаторами голови		2	
102.	Шийні комірці універсальні		15	
103.	Оклюзійна пов'язка		4	
104.	Манекен для відпрацювання серцево-легеневої реанімації		1	
105.	Манекен для відпрацювання серцево-легеневої реанімації у підлітків		1	
106.	Манекен для відпрацювання серцево-легеневої реанімації у немовлят		1	
Натурна діляниця				
Навчальні місця для відпрацювання вправ:				
107.	Для скелелазіння (скелелазний стенд)		1	
108.	Для рятування з висотного будинку		1	
109.	Для роботи з аварійно-рятувальним інструментом		1	
110.	З проведення рятувальних робіт в завалах		1	
111.	Із знеструмлення об'єкту з використанням діелектричних засобів захисту		1	
Моделі, муляжі:				
112.	Комплект моделей, що імітують рани і травми		1	
113.	Муляжі для виконання вправ з рятування постраждалих у надзвичайних ситуаціях (манекени)		2	
	Плакати			За необхідн істю
	Схеми			
	Стенди			
	Макети			

Генеральний директор
директорату професійної освіти

Ірина ШУМІК